

[Christiani.]

Der er ogsaa et andet Moment i Sagen, jeg gerne vil drage frem; jeg ved ikke, om den højtærede Undervisningsminister her vil være i Stand til at følge mig, men jeg vil gerne sige, at det er et dybt demokratisk Moment. Jeg vilde gerne have, det skulde være muligt for de dygtigste unge Mennesker i Samfundet at komme frem og blive virkelig dygtige Ingeniører, men dertil kræves ikke alene at kunne regne de matematiske Opgaver og løse de tekniske Problemer, der bydes paa Lærestalten, der kræves ogsaa en vis almindelig Kultur, en vis Forstaaelse af, hvad der hedder Optræden i Livet, for Ingeniørekksamen er jo en international Eksamen. Ingeniørerhvervet fører ud over Landets Grænser, og derfor kræves der, hvad jeg vil kalde en vis *savoir vivre* for at bruge et fransk Udtryk, vi vist alle forstaar. Og den kan man nok faa, hvis man har haft den Lykke og det Held at være udgaaet fra et mere velstillet Hjem, f. Eks. et Embedsmandshjem, men hvis man har været saa uheldigt stillet i denne Forbindelse, at man er en lille Husmands-søn eller en lille Arbejdersøn, har man ikke fra Hjemmet faaet noget videre Kendskab til, hvad det vil sige at optræde i Verden. Og under Forberedelsen til Adgangseksamen, der sker paa Kursus, kommer de ikke paa samme Maade i Berøring med ligestillede Kammerater, som de gør, hvis de gaar i Gymnasieklasserne, hvor der gennem et ubarmhjertigt Kammeratskab foretages en Afslibning, som er ganske overordentlig nyttig for Fremtiden, en Afpolering, der senere hen kan blive af stor Betydning.

Ogsaa af den Grund vil det være heldigt at stille dem alle lige, og jeg henstiller til den højtærede Undervisningsministers Overvejelse, om ikke Tidspunktet skulde være kommet til Afskaffelse af denne Adgangseksamen, og dernæst at finde ud af, hvilken og hvor streng en Adgangsprøve man skulde gøre Studentereksamen til, for at den kunde give de unge Mennesker og de unge Piger Adgang til de højere Lærestalter. Jeg mener, som sagt, at en betydelig Sortering her maa finde Sted.

Dernæst kommer jeg til selve Studiet, og det er ikke mindre vigtigt, her er ikke mindre alvorlige Ting at sige i den Anledning, og de Bemærkninger, jeg her vil gøre, gælder baade Universitetet og Polyteknisk Lærestalt og formodentlig ogsaa nogle af de øvrige Anstalter. Jeg har ikke haft saa megen Tid, at jeg har kunnet i Detailler undersøge Forholdene nærmere, men jeg

skal senere tillade mig at komme tilbage med et større Materiale i saa Henseende.

Jeg vil da gerne sige, at den højere Undervisning her i Landet begynder og beror og hviler paa en fuldstændig Misforstaaelse. Den begynder nemlig med den store Misforstaaelse, at den unge Mand eller Pige i 18 Aars Alderen er voksne Mennesker, der fuldt ud ved, hvorledes man disponerer over sin Tid og sit Arbejde. De er i Virkeligheden som Studenter, enten det nu er det ene eller det andet Studium, ganske overladt til sig selv; de kan være flittige, og de kan være dovne, og selv om de til sidst faar deres Eksamen, gaar der dog som Regel nogle Aar, inden de kommer ind i de rigtige Former og Arbejdsmetoder. Saa maa deres Fader betale et Aar eller to mere for deres Uddannelse, end det havde været nødvendigt, hvis de straks havde taget rigtig fat paa det, og vi, som skal forvalte de offentlige Midler, vi maa sørge for at holde dem gaaende paa disse Højskoler saa meget længere, fordi de ikke straks tager nogenlunde rigtig fat paa Sagerne. Med andre Ord, jeg mener, at denne Fiktion om det frie Studium paa de store Højskoler hører en svunden Tid til, og jeg vil gerne sige til det høje Ting, at jeg har ikke truffet den noget Sted i Udlandet. Jeg kan nævne i Amerika et saa overordentlig bekendt Institut som det, der hedder „Boston Techn.“, hvor de uddanner Ingeniører for hele Amerika, og som vel er Amerikas fineste tekniske Højskole. Der er Studiet hele Tiden bundet, en Student kan ikke blive væk fra en Forelæsning, og han kan ikke forsømme en Øvelse, han faar Vidnesbyrd hvert Fjerdingaar, og de bliver sendt til hans Forældre; men efter 4 Aars Forløb er han ogsaa færdig, alene ved Lærernes Hjælp og under deres Opsyn og uden at ty til Manuduktører, og saa har han en Grad, hvormed han kan gaa Verden rundt. Og jeg kan nævne Eksempler fra andre Lande, saaledes Frankrig. Jeg kan nævne den bekendte franske „École Polytechnique“, som maaske nok er noget ganske særligt, denne store, fine Skole, som alle fornemme og alle dygtige unge Franskmand betragter det som den højeste Ære at have søgt; det er den Skole, over hvis Indgang staar de stolte Ord: For Æren — For Videnskaben — For Fædrelandet. Der er Studiet, som svarer til første Del af vort polytekniske Studium, saa bundet, at Eleverne ikke kan forlade Skolen i Undervisningsperioden undtagen om Onsdagen fra Kl. 11 og hele Søndagen. Og hvis jeg tager Fortsættelsesskolen i Paris, Skolen for Broer og Veje,